

Шолер Мортон:

“ЕМОЦІЇ ТЕЖ Є...”

Україна - 66-та держава світу, яку побачив за своє життя Шолер Мортон, представник Фонду розвитку Данії. Нещодавно він брав участь у конференції фінансистів Європейського Банку Реконструкції, що відбулась у Києві. Використавши нагоду, він здійснив подорож до зони відчуження, щоб на власні очі побачити те, про що багато чув.

Кореспонденти “ВЧ” Валерій Кузеньков та Олексій Чернов зустрілися з п. Мортоном після його ознайомлення із зоною та попросили поділитися своїми враженнями від оглянутого, відповісти не кілька запитань.

- Пане Мортон, фінансисти - люди, у яких емоції завжди на другому плані, а гроші - на першому. Що Вас зацікавило в зоні як фінансиста? Маєте намір в якусь справу вкласти тут гроші?

- Коли я летів до України, щоб взяти участь у фінансовому форумі, я й гадки не мав, що зможу потрапити до зони відчуження. Але коли трапилась така нагода, я не роздумував жодної хвилини. Справа в тому, що я дуже допитливий і потрапив сюди за власним бажанням, як приватна особа. Мої відповіді - це мої особисті думки та враження просто як людини, а не представника фінансових кіл.

За фахом я інженер, але не маю ніякого відношення до ядерної енергетики. На батьківщині займаюсь у складі фонду розвитку Данії фінансовими операціями. Під час конференції ознайомився з програмою міжнародної допомоги на проведення робіт у зоні відчуження. Організація, в якій я працюю, співробітничає з ЄБРР, але у цій програмі брати участь не буде - це не наш напрямок фінансової діяльності.

Що ж стосується емоцій, то вони у мене, як у нормальної людини, теж бувають. Перше й найголовніше, що мене вразило, - природа в зоні відчуження дуже схожа на природу моєї батьківщини, особливо родючі ґрунти. Дуже прикро, що такі землі випали з господарського обігу. За своє

життя мені пощастило бути у багатьох державах. Кожна з них має свої особисті проблеми. Але ваша країна має унікальну проблему в останні 12 років, котра докорінно відрізняється від проблем, які мають інші. Мені зрозуміло, чому люди, яких було переселено звідси, повертаються назад у зону. Я гадаю, що пожив-

зу. Але мені здається, що найголовніша проблема та, що навіть люди, які багато років працюють у зоні, не зрозуміли ще величезності обсягу роботи, яку буде необхідно зробити. Колосальність головного завдання губиться серед дрібноти. Зараз ви не маєте змоги визначити скільки часу буде потрібно на ліквідацію

Шолер Мортон (праворуч) знайомиться із зразками робототехніки у Прип'яті.

ши на Поліссі довгі роки, люди стають емоційно зв'язаними з цією землею. І мені дуже зрозумілі почуття цих людей.

- За час, що Ви були в зоні, неможливо побачити багато. Але перше враження від побаченого у Вас вже є. Як Ви оцінюєте заходи, що проводяться в зоні відчуження щодо мінімізації наслідків аварії?

- Ви робите дуже багато, вирішуючи специфічні проблеми, що існують в зоні та за її межами, це я побачив одра-

наслідків аварії - 10 років, 50 чи 100, яку суму коштів буде необхідно витратити. Усе це ви ще не оцінили, не визначили.

- Ви, звісно, мали якусь попередню інформацію щодо Чорнобильської трагедії та про стан справ у зоні відчуження. Коли Ви побачили все на власні очі, то вже маєте змогу порівняти побачене з тим, що чули, читали в газетах чи дивилися по телевізору у себе в Данії. Інформація, котру ви отримували, була вірогідною?

- Дійсно, ми отримували інформацію, але треба зазначити, що не в тому обсязі, як ви. Кожна людина в Данії чи Німеччині чула про Чорнобиль. Особисто мене, коли я побачив ці чудові лісця, вразив масштаб лиха, що сталося. Я й гадки не мав, що постраждали такі величезні території чудової землі.

Зараз я не можу згадати конкретні приклади, коли та чи інша інформація була брехнею чи перебільшенням наших журналістів. Зрозуміло, що специфіка мас медіа вимагає «смажених» фактів. Але треба відзначити найжахливіше, що відбувається зараз. Справа в тому, що світ з роками починає забувати про Чорнобильську катастрофу, його все менше цікавлять її наслідки. І це, на мій погляд, найстрашніше.

Але Чорнобиль щоразу згадують тоді, коли вирішують: бути чи не бути атомній енергетиці. У мене на батьківщині теж час від часу відбуваються суперечки щодо атомної енергетики. Данія - невелика країна, і в разі повторення подібного Чорнобильської катастрофи у нас це буде народна катастрофа. Мені сказали, що в Україні внаслідок аварії постраждало кілька мільйонів населення - більше, ніж населення Данії. І тому це питання для датчан дуже непросте. Сам я за атомну енергетику, але за безпечну - це безумовно.

- Що б Ви хотіли побажати нашим читачам - ліквідаторам, постраждалим, усім громадянам України?

- Головне - побачити добрі зміни, реальні зміни на краще. Я розумію, що вам треба подолати великі відстані на шляху до добробуту, і що зміни на краще не одразу будуть помітні. Але головне, - щоб кожного року люди України бачили хоч маленькі, але помітні позитивні зміни в своєму житті.

Олексій ЧЕРНОВ.

Фото автора.